

แก้ท่าน

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม เพราะใจเราไม่เป็นธรรม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหัวใจเป็นวิหารธรรม วิหารธรรมตั้งแต่อาสาวัชยญาณ
ทำลายอวิชชาในหัวใจดวงนั้น แต่หัวใจของเรา เห็นใหม่ ใจเหมือนกัน แต่ใจเป็นสมมุติใจ

คำว่า “สมมุติบัญญัติ” ใจเป็นสมมุติ ภาวสวะตัวภพ จิตไม่เคยตาย จิตไม่เคยตายนั้นเป็น
ตัวจริง ตัวจริง ๆ แต่มันโดนครอบงำโดยอวิชชา โดยพญามาร มันถึงหมุนไปในนามรูปตามแต่กิเลส
จะครอบงำ

ฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อให้มันรู้สึกตัว ให้มันตื่นขึ้นมา ถ้ามันตื่นขึ้นมา เห็นใหม่ จริตนิสัย
ความชอบไม่ชอบของใครแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน แต่ถ้ามันเป็นความสงบสุขแล้ว หัวใจมันเป็น
สัมมาสมาธิเหมือนกัน สัมมาสมาธิเหมือนกันแต่ไม่มีอำนาจวาสนา ไม่ยกขึ้นสูวิบัติสสนาหรือคร่อม
ตออันนั้นไว้ สมาธิหัวตอ

ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริง ๆ ขึ้นมา มันไม่ใช่หัวตอ มันมีสติมีปัญญา ทางสายกลางใน
พระพุทธศาสนา

อรรถกถาญาณุโยค โดยความมีตบอด กามสุขัลลิกาญาณุโยค แหม! ขึ้นใจขึ้นชมในหัวใจของตน

สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา มันไม่มีสิ่งใดคงที่ตายตัวทั้งนั้น มันเจริญแล้วเสื่อมๆ สัมมาสมาธิมันเจริญแล้วเสื่อมไง ถ้ามันเจริญแล้วเสื่อม ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ ทำไมมันเจริญออกมาขึ้นไป สูงส่งขึ้นไป ลึกลับขึ้นไป แล้วมันคลายตัวออกมา

พอคลายตัวออกมาแล้วเป็นอะไร

เป็นปุถุชนคนหนาใจ เป็นจิตปกตินี้ไง ฉะนั้น ถ้ามันเป็นจิตปกติก็หาบหามแต่ความทุกข์ ความยากในหัวใจดวงนี้

เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มีอำนาจวาสนาได้มาบวชเป็นพระนะ บวชเป็นพระๆ มันมีโอกาส เป็นนักรบๆ จะรบกับกิเลสตัดหน้าความทะยานอยากของตน ไม่ใช่ไปรบกับ กามภพ รูปภพ อรูปภพ ไปรบกับโลกภายนอกไป ไปรบกับสังขมไป

ไปรบกับกระแสสังขม มันเป็นกระแส เป็นอารมณ์ความรู้สึกของคน แล้วเราก็มีอารมณ์ความรู้สึกเหมือนกัน ถ้าเพราะเรามีอารมณ์ความรู้สึก แต่ด้วยอำนาจวาสนาของตน เราบวชเป็นพระๆ ถ้าบวชเป็นพระ สัมมาสมาธิไม่ใช่อารมณ์ จิตเป็นหนึ่งไม่พาดพิงอารมณ์ใดๆ ทั้งสิ้น ไม่พาดพิงอารมณ์ ถ้าจิตมันเป็นหนึ่งๆ ใจ ถ้าจิตมันเป็นหนึ่งมันเป็นความมหัศจรรย์ แล้วรักษาไว้ได้ อย่างไร

ถ้ารักษา เห็นไหม หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกท่านพึ่งเทศน์หลวงปู่มั่น จิตสงบแล้วมันดับไป ๓ วันเลย มันไม่รับรู้อารมณ์โลกเลย ๓ วัน ๔ วันมันมีความสุขอย่างนั้นนะ แต่มันคลายตัวออกมาแล้วนะ ไฮ้! แยกหามสังขม แยกหามโลกอีกแล้ว

ถ้าแยกหามๆ แยกหามไว้ในหัวใจดวงนั้น แล้วแยกหามไว้ในหัวใจดวงนั้น ใครแยกหามได้มากได้น้อยขนาดไหนไป ถ้ามันแยกหามมากมันก็ทิวภูมิมานะมาก แยกหามน้อยมันก็วางได้เร็ว มันวางของมันๆ เห็นไหม ถ้าจิตมันเป็นสัมมาสมาธิ มันมีความสุขในหัวใจของตน

แต่ถ้าไม่มีสัมมาสมาธินะ มันก็เป็นสัญญาอารมณ์ทั้งสิ้น แล้วสัญญาอารมณ์ทั้งสิ้น พังธรรมๆ พังธรรมเพื่อหัวใจของตน ถ้าพังธรรมเพื่อหัวใจของตนนะ มีอำนาจวาสนาไป

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา นี่ไง เราเป็นบริษัท ๔ ไร่ บวชเป็นพระๆ เป็น ศากยบุตรพุทธชินโรส เป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วถ้าเอาจริงเอาจังขึ้นมา มันเห็นบุญเห็นคุณไง มันร่วมโพธิ์ร่วมไทรในพระพุทธศาสนา

เวลาร่วมโพธิ์ร่วมไทร เห็นไหม คุณสิ ต้นไม้ใหญ่ๆ มันให้ความร่มเย็นเป็นสุขกับสัตว์โลกไง ต้นมะเดื่อ มันมีสัตว์มากินลูกมะเดื่อเต็มไปหมดเลย แล้วมันยังให้ความร่มเย็นเป็นสุขอีก ตั้งแต่ยกกามันกินอยู่บนต้น เวลามันคายทิ้งตกลงมาถึงพื้นดิน พวกสัตว์พื้นดินมันยังได้เก็บกินของมัน ได้ประโยชน์ของมัน เห็นไหม มันขึ้นต้นไม้ไม่ได้ แต่มันอาศัย อาศัยสัตว์ที่อยู่บนต้นไม้ขึ้นกินแล้วเศษมันตกลงมา ถ้ามันเก็บกินของมัน นี่เวลาให้มีความสงบสุขไง มันเป็นสิ่งที่มีคุณไง นี่ร่วมโพธิ์ร่วมไทรที่ได้พึ่งพาอาศัยไง

เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา มาบวชเป็นพระอยู่ในร่วมโพธิ์ร่วมไทรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เรามีความปกติสุขของเราหรือไม่

ถ้าร่วมโพธิ์ร่วมไทร ร่มเงาของมันมีแต่ความสงบเย็น แต่หัวใจของเราเร่าร้อน อยู่ในร่วมโพธิ์ร่วมไทรนั้นแหละ แต่มันทุกษ์มันยาก มันเผามันลนหัวใจของตน ถ้ามันเผาหัวใจของตน มันเป็นเพราะอะไรละ นี่ไง เวลาสิ่งที่มีมันเป็นความปกติสุข แต่ทำไมหัวใจเรามันไม่ปกติสุขละ

ถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันเห็นโทษ มันเห็นโทษของมันนะ มันรักษาหัวใจ

ข้อวัตรปฏิบัติเป็นเครื่องอยู่ของใจๆ ใจ ให้ใจเป็นปกติสุขในข้อวัตรปฏิบัตินั้น ในข้อวัตรปฏิบัตินั้นก็กรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง นี่ร่วมโพธิ์ร่วมไทรไง ถ้ามันเป็นร่วมโพธิ์ร่วมไทร เห็นไหม

ให้โทษแก้ท่าน ให้โทษแก้ท่าน ให้โทษใคร

ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา บวชในร่วมโพธิ์ร่วมไทรนั้น แล้วถ้ามันเป็นอลัชชี มันโค่นล้มต้นโพธิ์ต้นไทรอันนั้นเลยละ มันว่ามันยิ่งใหญ่ไง สิ่งของมันให้โทษแก้ท่าน

เวลาผู้ที่มีบุญมีคุณไ้ ผู้ที่ให้ความร่วมมือเป็นสุขกับเรานี้ไ้ แต่พวกเราด้วยความโง่ ไม่รู้จักอะไรเป็นคุณและเป็นโทษ ถ้ามันรู้จักเป็นคุณๆ นะ มันจะเห็นคุณค่า

ถ้าเห็นคุณค่าขึ้นมา สิ่งที่มีมีการกระทำ กิริยาคือการกระทำ ถ้ากระทำเพื่อให้มันเป็นความปกติสุข

กิริยา การฟังโทษ การให้โทษ มันเป็นการทำลาย ทำลายทั้งตัวเราและทำลายทั้งที่พึ่งที่อาศัยด้วย

ถ้ามันเป็นคุณเป็นประโยชน์ มันให้คุณไ้ ให้คุณให้ประโยชน์ไ้ ให้คุณให้ประโยชน์ มีสำนักถึงบุญถึงคุณไ้ กตัญญูกตเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี ถ้าคนดี เราก็ช่วยบำรุงรักษาร่วมโพธิ์ร่วมไทร รดน้ำพรวนดินขึ้นมาให้มันเจริญงอกงาม พึ่งพาอาศัยด้วยสังคมทั้งหมดไ้ บริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ได้พึ่งพิง ได้อยู่ในความร่วมมือเป็นสุขในพระพุทธศาสนา

บวชเป็นพระๆ เวลาสังคมโลก ชั่วช่วงซี ดีช่วงสงฆ์ เขายกให้ไ้ เวลาชั่วช่วงซี ดีช่วงสงฆ์ แต่ของเรา เราเป็นพระ เราเป็นนักรบ เราเป็นสงฆ์ ถ้าเราเป็นสงฆ์ สมมุติสงฆ์ๆ สมมุติสงฆ์มันก็อยู่ที่ จริตนิสัย อยู่ที่อำนาจวาสนาของคน ถ้ามีอำนาจวาสนาของคนมันจะดัดแปลงตนเอง ดัดแปลงตนเองให้เข้าสู่พระพุทธศาสนา

ไม่ใช่จะเอาแต่ความพอใจของตน พระพุทธศาสนาต้องอยู่ในการควบคุมดูแลของเรา เราจะบงการ

ให้โทษแก้ท่าน โทษนั้นมันกลับมาสนองตนเอง

ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงนะ ผู้มีบุญมีคุณ ผู้ที่ให้ความร่วมมือเป็นสุข เราไม่ควรจะฟังโทษ ไม่ควรจะทำลาย

เราทำลายด้วยความโง่ ความไม่เข้าใจ ความเห็นแก่ตัว ด้วยกิเลสตัณหาความทะยานอยากไ้ มันจะยิ่งใหญ่ มันจะครองโลก

มันครองไม่ได้หรอก สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง ไม่มีใครมีอำนาจเหนือธรรมชาติได้
ธรรมชาติ ในฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลงของมันตลอดไป เราไม่พอใจใดๆ ทั้งสิ้น เราต้องการให้สม
ความปรารถนาของเรา

ดูชาวไร่ชาวนาเขาสิ เวลาเขาทำไร่ไถนาขึ้นมาแล้ว เวลาเขาเก็บเกี่ยวขึ้นมาแล้ว เขาไม่มีที่
ตากข้าว

ที่ไหนที่เป็นลาน ที่ไหนเป็นพื้นที่ ถ้าสมัยโบราณนะ เขามีลานข้าว เขาเตรียมไว้ของเขา ถึง
เวลาเขาเก็บเกี่ยวแล้วเขาจะเอาข้าวไปตากในลานนั้นเพื่อไม่ให้มันมีความชื้น ให้มันงอกได้ แล้วเก็บ
ไว้ เก็บไว้เป็นพืชพรรณต่อไปข้างหน้า เก็บไว้เป็นอาหารตลอดทั้งปี มีข้าวกินตลอดทั้งฤดูกาล เห็น
ไหม ถ้าเขารู้จักการกระทำของเขา แต่ขนาดมีการกระทำแบบนั้นมันยังอยู่ที่ฤดูกาล อยู่ที่อำนาจ
วาสนาของคนไฉ

เวลาน้ำท่วม น้ำท่วมดีกว่าภัยแล้ง เวลาทั้งน้ำท่วม ทั้งภัยแล้ง เป็นธรรมชาติไฉ

แล้วเราล่ะ

เวลาเราเกิด จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ กรรมดีและกรรมชั่วมันก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง
ธรรมะเป็นธรรมชาติๆ ธรรมชาติในวัฏฏะ ผลของวัฏฏะ เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไฉ

เราเกิดมานะ เรามีสติปัญญา เราระลึกได้ ถึงเวลาที่มีสติมีปัญญา เราระลึกได้เราเสียใจ
ทั้งนั้นนะ แต่เวลากิเลสมันพุ่งพล่าน กิเลสมันย่ำยี นึกอะไรได้ ไปตามมันทั้งนั้นนะ ไม่ใช่ไปตามมัน
ธรรมดานะ ไปตามมันแล้วยังเห่อเหิมทะเยอทะยานไปกับมัน

เวลาเห่อเหิมทะเยอทะยานไปกับมัน กิเลสมันจูงจุมุกไปให้ทำตามความพอใจของมัน พอ
มันอิ่มหน้าสำราญแล้วมันก็สงบตัวลง เหลืออะไรไว้ เหลือกรรมอยู่บนหัวใจดวงนี้ เวรกรรมที่มันได้
กระทำมานั้นนะมันเหลืออยู่บนหัวใจดวงนั้น แล้วเวลาระลึกได้ คอตกทุกที

เวลาคนที่ทำความชั่วนะ อารมณ์ชั่ววูบ

ทำเสร็จแล้วเขาถามว่าจะทำอย่างนั้นอีกไหม

ไม่ทำอีกแล้วๆ ถ้ามีสติสัมปชัญญะ ถ้าระลึกได้ จะไม่ทำอย่างนี้อีกเลย แล้วจะไม่ทำอย่างนี้อีกด้วย

นี่ไง เวลาให้โทษแก้ท่าน ท่านที่มีบุญมีคุณ

ในพระพุทธศาสนานะ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ หมุนเวียนกันเปลี่ยนแปลงกัน หมุนไปเวียนมาตามแต่กรรมของสัตว์ แล้วสัตว์โลกเป็นไปตามกรรมๆ ใจ แล้วในปัจจุบันนี้เราก็ยังจะละเลย ยังปล่อยให้มันหมุนไปตามความที่กิเลสมันขับเคลื่อนอย่างนั้นใช่ไหม แล้วถ้ากิเลสมันขับเคลื่อนอย่างนั้นนะ ระลึกได้หรือไม่

ระลึกได้ไง ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ สิ่งใดระลึกแล้วเสียใจ สิ่งนั้นไม่ดีเลย

ที่ทำๆ ไป มันดีหรือไม่ดี ที่ทำๆ ไป แล้วที่จะทำๆ ให้มันดีละ

จะทำให้มันดี เห็นไหม มันอยู่ที่อำนาจวาสนานะ ถ้าอำนาจวาสนานะ ของนั้นเป็นของเล็กน้อยมาก

ทำดีๆ สิ่งที่เราทำดี เวลาทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็นใจ สิ่งที่ดีกว่านี้ยังมีอยู่ สิ่งที่ดีกว่านี้ ความดียังมีอีกมากมายมหาศาล ถึงที่สุด สูงสุดสู่สามัญ สูงสุดสู่สามัญ มันวางได้หมดแล้ว สูงสุดสู่สามัญ มันเรื่องธรรมดา

แต่กว่าจะสูงสุดใจ ถ้าไม่สูงสุดสู่สามัญ มันไม่สูงขึ้น มันไม่มีกำลังขึ้น มันทนอารมณ์ตัวเองอะไรได้บ้าง ทนสิ่งที่มันพัดมา สิ่งที่มันพัดเข้ามาในความรู้สึกของเรา สิ่งที่มันกระหน่ำเข้ามาในหัวใจของเรา ทนอะไรได้บ้าง ผืนอะไรได้บ้าง สิ่งที่ตั้งสัจจะไว้ เราทำอะไรได้บ้าง มันทำอะไรไม่ได้เลย

อธิษฐานบารมี อธิษฐานบารมีนะ เป้าหมายนะ บารมี ๑๐ ทักษะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในชาติใด ทศชาติ ทำคุณงามความดีมานานขนาดไหน นั่นนะแต่ละภพแต่ละชาติมันสร้างสมบุญญาธิการมา พอสร้างสมบุญญาธิการมา มาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เห็นคนเกิด คนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันระลึกเลย มันต้องมีฝั่งตรงข้าม ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย

ไอ้ของเราไปงานศพกันนั่นนะ เวียน ๓ รอบ กามภพ รูปภพ อรูปภพ เวลาเวียนรอบเมรุ ๓ รอบนั่นนะ แล้วก็มาเวียนอยู่อย่างนี้ มันระลึกไม่ได้เลยหรือ

เวลาประเพณีวัฒนธรรมเป็นคตินิยม เขาเตือนคนเป็น เตือนคนอยู่ เตือนคนที่ไปงานศพ นั่นนะ กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา ฟังทุกวัน วันละ ๓ รอบ ๔ รอบ ฟังจนท่องได้นั่นนะ แต่ระลึกในใจของตัวเองไม่ได้ ระลึกถึงสังเวชของใจตัวเองไม่ได้

ถ้าวันไหนมันระลึกได้นะ เราจะไม่ทำอย่างนั้นๆ เราจะสร้างแต่คุณงามความดีของเรา

เราสร้างคุณงามความดีของเรา ทำคุณงามความดีไม่ต้องไปหวัง หวังสังคมหวังโลกว่าเขาจะไม่รู้ว่าเป็นคนดีหรือ

เพราะหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงตาพระมหาบัวท่านเร่งความเพียรของท่าน เสียสละ ทำความดีไม่ให้ใครเห็นนะ

เวลาถึงความจำเป็น บิณฑบาต นี่ไง ภัตกิจ ใช้นี้มันเป็นเรื่องของวัฒนธรรมในพระพุทธศาสนา มันเป็นเรื่องธรรมดา แต่ความดีส่วนตัว จะนั่งสมาธิภาวนาของเราไม่ให้ใครเห็น ทั้งนั่นนะ ทำของเราด้วยสติด้วยปัญญาของเรา แล้วเวลาเผชิญสิ่งใดนะ ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมนะ ทั้งภายนอกและภายใน

ภายนอก ฤดูจะไป เทียวไป สังคมที่ดิงามเขาก็ชักจูงไปสิ่งที่ดิงาม สังคมที่เขาเป็นอสังขี สังคมที่เขาเห็นแต่ผลประโยชน์ เราไปถ้าไม่ร่วมมือกับเขา มันก็ไปขัดไปแย้งกับเขา นี่เวลาสังคมภายนอก สิ่งที่เราได้รู้ได้เห็นมาทั้งนั่นนะ

เราไม่รู้ได้เห็นขึ้นมา แล้วภายในของเราละ เวลาภายในของเรา เราจะให้มันปกติสุขได้อย่างไร

มองไปสิ เราอยู่ในวงการพระมา เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอก ผู้ที่มีบารมี เขามีคนส่งเสริม เขามีอำนาจวาสนาของเขา บารมีของเรา ขอให้เราได้มีโอกาสได้ภาวนาพอ ขอให้เรามีโอกาสได้เวลาประพฤติปฏิบัติพอ เวลานี้สำคัญที่สุด

เวลาเราอยู่คนเดียว เห็นไหม เวลาอยู่คนเดียวให้ระวังความคิด

เวลาเราอยู่คนเดียว เวลาว่าง ว่างทั้งวันเลย เวลา ๒ คน ๓ คนขึ้นไป สุขุมแล้ว แล้วเวลาของสังคมของโลกละ สุขุม มีแต่เรื่องตรรกานวิชา วิชาทางโลก วิชาทางเพิ่มอำนาจวาสนาทางโลก วิชาการเพื่อจะให้สังคมยอมรับนับถือ

แต่เวลาเราอยู่คนเดียวละ เวลาภาวนาละ

เห็นไหม เวลา

ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ นะ ไซ้ ในเมื่อเราบวชเป็นพระ เวลาอยู่ด้วยกันมันเป็นสงฆ์ เวลาสงฆ์มีข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นเวลาเวลา แต่เวลาในการนั่งสมาธิภาวนานี้สำคัญ

ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมาแล้วท่านรู้ของท่าน เวลาจะหายใจเข้านี้กพทุ หายใจออกนี้โก แรงกระทบจากภายนอก แรงกระทบจากภายนอกมันเป็นกรรมของสัตว์ เขาเรียกสภาคกรรม

ทำไมเราไม่เกิดร่วมสมัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าละ

เกิด แต่เราอยู่ที่ไหนก็ไม่รู้ เพราะอะไร เพราะอดีตอนาคต จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะเหมือนกันทั้งนั้นนะ แต่วาระที่เราเกิดภพนั้นชาตินั้น รุ่นนั้น สมัยนั้น ทำไมเราไม่เกิดร่วมกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เกิด แต่เกิดที่ไหนเท่านั้นเอง เกิดเป็นสัตว์ที่ไม่รับรู้เรื่องสังคมในสมัยนั้นก็เหมือนกัน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ทุกคนจะคิด ทำไมเราไม่เกิดร่วมสมัยหลวงปู่มั่น ให้หลวงปู่มั่นชี้หนทางให้เราประพฤติปฏิบัติหลุดพ้นไปเลย

ถ้าเกิดร่วมสมัยหลวงปู่มั่น มันก็ไม่สนใจเรื่องหลวงปู่มั่นเหมือนกัน เวลาเกิดร่วมสมัยนี้สภาคกรรมไฉ่ เกิดร่วมกับใคร เกิดในสมัยใด

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดในปัจจุบันนี้ ถ้าจิตใจเรามันเป็นกิเลสตัดหาความทะยานอยาก เราไม่ให้โทษแก่ใครทั้งนั้น

ให้โทษแก้ท่าน ให้ท่าน ให้ร่มโพธิ์ร่มไทรไฉ่

เวลาที่ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันขัดออกขัดใจไปทั้งนั้นนะ ถ้าเป็นวินัย วินัยห้าม ห้าม ห้าม ห้าม แต่ถ้าเป็นธรรมๆ ละ เป็นธรรมไม่เข้าใจ จะเอาสิ่งนั้นบอกว่าเรารู้เราเข้าใจทั้งนั้นนะ ธรรมและวินัย

แล้วถ้าไม่พอใจ เห็นไหม นี่แหละร่มโพธิ์ร่มไทร ธรรมและวินัยจะเป็นศาสดาของเรา แล้วขัดออกขัดใจไปหมด ไม่พอใจอะไรไปหมด ถ้าตามกิเลสของตนเอง พอใจทั้งนั้น

แต่ถ้ามีสติปัญญาไฉ่ กิเลสของเราระงับลงที่นี้ ถ้ามันระงับลงที่นี้ ตั้งสติไว้ สติสามารถเท่าทันอารมณ์ความรู้สึกของตน

อารมณ์ที่มันโหมและมันกระหน่ำในใจ น้อยเนื้อต่ำใจตั้งแต่เกิด เกิดก็ไม่เท่าเทียมเขา น้อยเนื้อต่ำใจตั้งแต่บวช บวชแล้วก็ไม่มีใครเชิดชูบูชา น้อยใจตั้งแต่นั่งสมาธิภาวนา ทำไมจิตใจมันไม่ผ่องแผ้ว จิตใจมันไม่อลังการเหมือนที่พึ่งเทศน์หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ทำไมไม่เป็นละ

กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา เราทำของเรามา แล้วพึ่งธรรมๆ ขึ้นมา เราจินตนาการไปทั้งนั้นนะ โอ้ย! มันสว่างโพลงเลย

มันสว่างโพล่ง มันจะสว่างหรือมันจะมีมิติขนาดไหน มันก็เป็นกรรมของสัตว์ เรายุ่เราเห็น
ของเรามันเป็นบุญและเป็นบาปของเรา แล้วถ้ามันสว่างโพล่งขนาดไหน ถ้าไม่มีสติปัญญาจะ เดียว
มันก็คลายออก เดียวมันก็เสื่อม ใสสว่างๆ นั้นมันอยู่กับจิตดวงนั้นไม่ได้ตลอดไปหรอก

แต่ถ้ามันจะสว่างโพล่งโดยอำนาจวาสนาของเขา คือจิตเขาสงบแล้วเขาเห็นอาการของจิตที่
มันมหัศจรรย์แบบนั้น แล้วมหัศจรรย์แบบนั้นถ้าไม่มีสติปัญญาจะ มันจะทำอย่างนั้นอีกไม่ได้เลย
เคยสว่างโพล่งแล้วไม่เคยได้อย่างนั้นอีกเลย

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ใ้ให้ชานาญในวสี ให้ชานาญ
ในการฝึกหัดประพฤติปฏิบัติให้จิตมันสว่างโพล่งอย่างนั้น การสว่างโพล่งอย่างนั้นมันเป็นอาการ
ของจิต มันไม่ใช่จิต

ถ้าเป็นตัวจิตๆ ตัวจิตมันตัวสงบ ตัวจิตมันเป็นตัวที่มีความสุขสงบแล้วมีกำลังของมัน ถ้ามี
กำลังของมันแล้ว ถ้าน้อมไปเห็นสติปัญญา ๔ มันเห็นกิเลส มันยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันจะมีความ
มหัศจรรย์ในหัวใจของมัน

ถ้ามันมีความมหัศจรรย์ในหัวใจของมัน เห็นไหม มัคโค ทางอันเอก ทางสายกลางใน
พระพุทธศาสนา มันไม่ให้โทษใคร ไม่ติเตียนใคร ไม่ทำลายใคร ไม่ตัดแข้งตัดขาใคร ไม่ขัดแข้งขัด
ขาใครทั้งสิ้น ไม่ให้โทษแก้ท่าน แล้วฝึกหัดใจของเราให้เป็นปัจจุตัง สันติปฏิญโก

สิ่งที่เราศึกษามาในพระพุทธศาสนา สิ่งที่เราได้ฟังครูบาอาจารย์ที่ท่านเทศนาว่าการ เราฟัง
เป็นแนวทาง เป็นหนทาง การฟังธรรมๆ เป็นอันดับ ๑ ในแนวทางการประพฤติปฏิบัติ เพราะนั่นเป็น
หนทาง

เวลาในวงกรรมฐานนะ นี่ไง อันดับ ๑ เทศนาว่าการถูกหรือผิด การฟังเทศน์ฯ อันดับ ๑
อันดับ ๒ นี่ไง นั่งสมาธิภาวนา นั่งสมาธิภาวนาตลอด ๒๔ ชั่วโมงนั้นนะ นั่นอันดับ ๒ อันดับ ๒ ในวง
ปฏิบัติที่ตามข้อเท็จจริงนั้น

ฉะนั้น เวลาฟังธรรมๆ เราได้ยินได้ฟังมากมายนานมาหลายปี ฉะนั้น เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาแล้ว ถ้ามันเป็นจินตนาการมันก็จะจินตนาการอย่างนั้น มันไม่ใช่ข้อเท็จจริง

ถ้าเป็นข้อเท็จจริงนะ จิตที่มันสว่างโพล่ง จิตที่มันหัดจรรย มันเป็น ๕ เปอร์เซ็นต์ของทั้งหมดจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แล้วอีก ๙๕ เปอร์เซ็นต์ แล้วอีก ๗๐-๘๐ เปอร์เซ็นต์ที่มันมีอำนาจวาสนาด้อยลงมาๆ

แต่โดยข้อเท็จจริงใจ อริยสัจ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ อริยสัจโดยข้อเท็จจริงขึ้นมา ถ้าจิตมันสงบเข้ามา สัมมาสมาธิใจ ศีล สมาธิ ปัญญาใจ ถ้ามันเป็นศีล สมาธิ ปัญญา มันเห็นโทษหมดเลย

ถ้าเราทำไม่ได้อย่างนั้นเพราะเราขาดตกบกพร่อง ถ้าเราทำไม่ได้อย่างนั้น เราไม่ชำนาญในการตั้งอารมณ์ ในการตั้งสติของเรา มันไม่โทษใครเลยนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็สาธุ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระสงฆ์ๆ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเป็นอริยสงฆ์ เป็นครูบาอาจารย์ที่ท่านฟื้นฟูข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเป็นธรรมของท่าน เราฟังแล้ว เราฟังไว้เป็นคตินิธรรม เป็นหนทางในการฝึกหัดปฏิบัติ นี่การฟังธรรมเป็นอันดับ ๑

อันดับ ๒ เราจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นข้อเท็จจริงในหัวใจของตน มันจะมีสิ่งใดเกิดขึ้นขึ้นมา เราก็ต้องตั้งสติสัมปชัญญะ

มันเป็นสมบัติของเราใจ ก็มันทุกข์อยู่นี่ใจ ก็ลงทูลลงแรงอยู่นี่ใจ แล้วถ้ามันเป็นจริงๆ มันก็ต้องเป็นจริงขึ้นมาจากหัวใจของเรา เป็นจริงขึ้นมาจากความสามารถของเรา เป็นจริงขึ้นมาจากศีล สมาธิ ปัญญา เป็นจริงขึ้นมาจากการฝึกหัดปฏิบัติใจ

แล้วถ้าเป็นจริงขึ้นมาจะ เชื้อใคร

ก็ผลของการปฏิบัตินี้ แล้วมันจะมหัสจรรย์หัวใจของตนใจ

เวลาฟังธรรมๆ ขึ้นมาก็มีหัตถ์จรรยาดีมาก เวลามันเป็นจริงเป็นจ้งมันเป็นอย่างนี้หรือ มัน
มหัตถ์จรรยาอย่างนี้หรือ

นี่ไง ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ

ปฏิเวธคือจิตที่มันรู้ จิตที่มันเป็น

ปริยัติ ปฏิบัติ

ปริยัติก็ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ปฏิบัติ ปฏิบัติก็ล้มลุกคลุกคลานกันอยู่นี่ไง

ปฏิเวธ มีสติ มันก็เท่าทันอารมณ์ มีสมาธิก็มีกำลัง ถ้าน้อมไปสู่สติปัญญาฐาน ๔ ก็เป็นวิปัสสนา

วิปัสสนาในเริ่มต้นการฝึกหัดหยาบ กลาง ละเอียดอย่างใด มีความชำนาญอย่างใด เข้าใจ
อย่างใด ผิด ผิดก็เราทำผิด ถูก ถูกก็องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำมาแล้ว สำเร็จมาแล้ว มัน
อยู่ที่เราทำถูกต้องหรือไม่ถูกต้องเท่านั้น

ถ้ามันถูกต้องไม่ถูกต้อง โทษใคร

ให้โทษแก้ท่าน ให้โทษก็ให้โทษจากความไม่พอใจ ความขัดแย้งของเรา

ให้ท่าน ให้ท่านก็หาแพะไง แล้วเวลาหาแพะ หาแพะที่ไหน

ก็เราเป็นพระไง เราจะฝึกหัดปฏิบัติให้เป็นตามข้อเท็จจริงนั้นไง

นี่ไง ให้โทษแก้ท่าน แก้วมโหรีร่วมไพร แก้วผู้มีบุญมีคุณ

โดยบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา บริษัท ๔ บริษัทใดก็แล้วแต่ เขามีความสามารถ
มากน้อยขนาดไหนในบริษัทของเขา

ในบริษัทของเรา ในตัวตนของตน ในการฝึกหัดในหัวใจของตน ไม่ให้กิเลสมันขึ้นคือ

การฝึกหัดๆ ฝึกหัดนี้ก็เพื่อความสงบระงับ ถ้ากิเลสมันสงบตัวลง จิตก็มีความสุขความสงบของเรา ถ้ากิเลสไม่สงบตัวลง เราพยายามดิ้นรนขนาดไหน

คุณจมน้ำสิ คนจมน้ำนะ มันตะเกียกตะกาย มันกระทุ้งน้ำ มันตีน้ำอยู่นั่นนะ แล้วก็จมน้ำตาย คุณว่ายน้ำสิ ก็ว่ายน้ำเหมือนกัน จ้วงไปในน้ำเหมือนกัน ว่ายน้ำโดยถูกต้องชอบธรรม เขาว่ายน้ำได้ เขาว่ายน้ำเอาตัวเขารอดได้

คนจมน้ำกระทุ้งน้ำเหมือนกัน ตะเกียกตะกายเหมือนกัน แล้วก็จมน้ำตาย คนที่เขาว่ายน้ำๆ เขากะทุ้งน้ำเหมือนกัน แต่เขาว่ายน้ำเอาตัวเขารอดได้

นี่ก็เหมือนกัน เราจะเอาตัวเรารอด เราจะฝึกหัดปฏิบัติให้เป็นข้อเท็จจริงในหัวใจของตน หรือเราจะให้โทษคนอื่น ตีโพยตีพายเหมือนคนจมน้ำตาย ตีโพยตีพายโวยวายไปสิ่งใดมันก็จมน้ำไปอยู่กันแม่น้ำนั่น เดียวก็ให้เจ้าหน้าที่เขาเข้ามาพิสูจน์ศพ

แต่ถ้าเราฝึกหัดของเรา เราเอาตัวตนของเราเข้าฝั่ง ถ้าตัวตนของตนเข้าฝั่ง เห็นไหม ผู้ที่เห็นธรรมๆ ใจ เวลาเข้าฝั่ง เท้าถึงฝั่ง เท้ามันแตะพื้น แตะพื้น

แตะพื้นที่ไหน

ก็แตะพื้นที่หัวใจ ภวาสวะ ภพ จิตที่เวียนว่านตายเกิดในวิภวัญจะไม่มีต้นไม่มีปลาย ถ้าบรรลुธรรมๆ นะ อิก ๗ ซาติถึงฝั่ง

ฝั่งของใคร

ฝั่งของจิตใจ ฝั่งของภพ เพราะจิตมันรู้ใจ จิตมันรู้ จิตมันเห็นใจ จิตมันเป็นนะ ตัวจิตนี้มันเป็น

แต่ปุณฺณคนหนามันไม่มี ตัวจิตเหมือนกัน จับต้นชนปลายสิ่งใดไม่ได้ แล้วให้โทษแก้ท่าน ร่วมโพธิ์ร่วมไทร พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัย เฟงโทษ “ไม่มี ไม่จริง ลำเอียง ไม่เป็นธรรม” แล้วใส่ไคล้ ยิ่งเดียดรี่ยิ่งนะ มันทำลายเลย ชุตราภอนโคณเลย

แต่ถ้าเป็นหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านเชิดชูบูชา หลวงตาท่านบอกนะ ที่ไหนมีตัวอักษร ท่านไม่นั่งเลย ต้องยกให้สูงไว้เพราะมันสื่อพระพุทธศาสนาได้ สื่อ สื่อในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ให้เป็นภาคทฤษฎี ให้เป็นปริยัติ เป็นแนวทางในพระพุทธศาสนา เป็นแนวทางที่ชาวพุทธได้ ยึดถือ หลวงปู่มั่นท่านเคารพบูชาขนาดนั้น

ยังไม่ใช่เทศน์ธรรมะนะ

แล้วถ้าเป็นธรรมๆ ท่านเคารพบูชาของท่านตลอด แล้วเวลาเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาในหัวใจ ของตนไง มันมหัศจรรย์ไง มันถนอม มันทะนุถนอม มันกระเสือกกระสน มันพยายามทำให้เป็นขึ้น เป็นอันขึ้นมา เวลาเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา สติ สมาธิ ปัญญา คีล สมาธิ ปัญญา ท่านเห็นคุณค่า ท่าน ถนอม ท่านรักษา ท่านดูแลมาก เก็บหอมรอมริบ

พระอรหันต์ สติวินัย ความผิดไม่มี แต่หลวงตาพระมหาบัวท่านอยู่กับหลวงปู่มั่นไง เก็บเล็ก ผสมน้อย สิ่งใดที่เป็นโทษๆ พยายามไม่ทำทั้งนั้น เพื่อเป็นแนวทาง เป็นที่ยึดเหนี่ยว เป็นที่ที่เรามั่นใจ ได้ว่า ผู้ที่ทำดีต้องได้ดี แล้วได้ดีจากหัวใจ ได้ดีจากข้อเท็จจริงนั้น วิหารธรรมๆ มันไม่มีความทุกข์ใดๆ จะเข้าไปสู่ตรงนั้นได้เลย

แล้วสิ่งที่จะไม่มีความทุกข์ใดๆ เข้าไปสู่ตรงนั้นเลย มันอยู่ที่ไหนล่ะ

มันก็อยู่ที่หัวใจเรานี่ไง มันอยู่ที่ทุกข์ๆ ยากๆ ในหัวใจเรานี่ มันอยู่ที่ความโลภ ความโกรธ ความหลงที่มันครอบงำหัวใจเรานี่

มีหัวใจเหมือนกัน แต่ค้นคว้าหาไม่ได้ แล้วค้นหามันไม่ได้นะ

แล้วถ้ามันเป็นธรรมๆ สาธุ เราผิด เราพลาดเคลื่อน เราทำไม่ได้อย่างนั้น ขอขมาลาโทษ

ไม่ใช่ให้โทษแก้ท่าน ไม่ใช่ไปเพ่งโทษคนอื่น ไม่ใช่ไปเพ่งโทษหมู่คณะ เพ่งโทษธรรมและวินัย เพ่งโทษร่วมโพธิ์ร่วมไทร นี่ไง ให้โทษแก้ท่าน ท่านคือท่านที่เป็นธรรมๆ เราให้โทษแก้ท่าน

สิ่งที่เป็นร่วมโพธิ์ร่วมไทรมันเป็นที่คุ้มครองดูแล มันให้ความร่มเย็นเป็นสุข แต่เราเห็นโทษกับมันเอง โลก อยากได้สิ่งที่มีคุณค่ากว่านี้ ถ้าโค่นแล้วมันจะสร้างอย่างอื่นที่มันยิ่งใหญ่ ที่มันครอบงำที่มันจะให้ความร่มเย็นเป็นสุข จินตนาการไปทั่ว

แต่ต้นโพธิ์ ร่มโพธิ์ ความสงบร่มเย็น แต่เราไม่เห็นคุณค่าไง เราเห็นคุณค่าวิทยาศาสตร์ เห็นคุณค่าทางโลก เห็นคุณค่ากระแสสังคม ไม่เห็นคุณค่าธรรมและวินัย ไม่เห็นคุณค่าพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์

แล้วคุณค่าที่แท้จริงคือพุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานในหัวใจของเรา ที่เราเป็นพระปฏิบัติอยู่นี้ เราเป็นพระปฏิบัติอยู่นี้ เราแสวงหาสิ่งนี้

หลวงปู่มั่นจะถามคำแรก “จิตเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร”

จิตเป็นอย่างไร ก็หมายถึงว่า สมาธิมีไม่มี รู้จักสมาธิไหม รู้จักจิตที่มันคงหรือเปล่า จิตเป็นอย่างไร

ถ้ามันตอบไม่ได้ มันรู้ไม่ได้ มันก็ไม่มีสมาธิไง มันไม่รู้จักความร่มเย็นเป็นสุขในหัวใจของตบใจ นี่มันถึงแก้ท่าน ท่านคือโพธิ์ ท่านคือหัวใจของตบ ท่านคือพุทธะ แล้วเราเคลื่อนจากรู้น เคลื่อนจากตัวตนของตบ แล้วไปหาสิ่งที่เป็นผลของวิญญะ สิ่งที่เป็นที่โลกเขาแสวงหากัน แสวงหากันที่ตะครุบเงาที่ไม่มีข้อเท็จจริง

ทั้งๆ ที่ข้อเท็จจริงคือชีวิตของตัวนี้แหละ หัวใจนี้แหละ แต่ไม่รู้จักและไม่เข้าใจ มันก็เลยไปเอาสิ่งสภาวะแวดล้อมเข้ามาเพื่อจะมากลบใจ นี่ชุกได้พรหม

ทั้งๆ ที่มันมี ทั้งๆ ที่มันเป็น แต่เราปล่อยปละละเลย เราเคลื่อนจากข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริง ศึกษามีสติปัญญา นักปราชญ์ราชบัณฑิตยทั้งนั้นนะ แต่ทำสมาธิไม่เป็น มันจะมีคุณค่าอะไร

มันมีคุณค่าที่เราจะฝึกหัดปฏิบัติกันอยู่นี้ แล้วเราจะแสวงหาสุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

“จิตเป็นอย่างไร” หลวงปู่มั่นถาม

สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

จิตเป็นอย่างไร

ก็จิตเราสงบสุขไง สงบสุขจากสติ จากคำบริกรรม จากปัญญาอบรมสมาธิ

ปัญญาที่ใคร่ครวญอารมณ์ ใคร่ครวญความขัดแย้งในใจ แล้วมันวาง มันปล่อยๆ นี่ปัญญา
อบรมสมาธิ ปัญญาอบรมให้จิตสงบสุข ถ้าจิตมันสงบสุขได้ สาทู ภูไม่เอาอะไรเลย ภูเอาใจภูนี่แหละ
ภูไม่เอาอะไรเลย

แต่ภูก็ต้องอยู่กับโลก เพราะภูเกิดมาเป็นคน เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา
แล้วบวชเป็นพระ เป็นสมมุติสงฆ์ เรามาอยู่เป็นสงฆ์ร่วมคณะกัน แล้วพยายามฝึกหัดปฏิบัติหา
หัวใจของตน หาตนเองให้ได้ หาตนเองใจเจอเพื่อความปกติสุขของใจของตน เอวัง